

Programma biodiversiteit Hof van Twente Resultaat, blijvende inzet en vervolg!

KLEUR-RIJK-LEVEN

Programma biodiversiteit Hof van Twente

Resultaat, blijvende inzet en vervolg!

Inhoudsopgave

1. Ambities en resultaten programma KleurRijkLeven
2. Aanpak en uitvoering
3. Organisatie en Partners
4. Communicatie
5. Financieel beeld
6. Conclusies en vervolg

Bijlage:

Informatie waarnemingen.nl

1. Ambities en resultaten programma KleurRijkLeven

Onder het motto “niet achteroverleunen maar samen doen” zijn we in 2020 gestart met ons programma Biodiversiteit. Met als titel “KleurRijkLeven” hebben we een uitvoeringsprogramma uitgewerkt met onze ambities en een plan van aanpak.

Het uitvoeringsprogramma is door de raad op 2 maart 2021 vastgesteld.

We hebben in ons plan van aanpak de volgende ambitie (Stip op de horizon) opgeschreven:

Onze ambitie richting 2030 Wanneer mensen onze Hof van Twente binnen fietsen, wandelen of rijden, denken ze wauw. Onze ecologische bermen vormen samen met de karakteristieke houtwallen en bloeiende akkerranden groene zones die onze waardevolle natuurgebieden verbinden. Erven in het buitengebied zijn groene en gewilde plekken voor talloze soorten. Het boerenland is gevarieerd, functionele landerijen worden afgewisseld met kruidenrijke akkers en de gezonde vruchtbare bodem zorgt ervoor dat kunstmest bijzaak is geworden. Economisch hebben onze boeren en andere ondernemers geprofiteerd van deze vooruitgang van de biodiversiteit. Onze groene kernen vormen een gezonde leefomgeving en ook de kinderen spelen in de natuur op de groene schoolpleinen. Kortom: het is in Hof van Twente voor inwoners, gasten en heel veel diersoorten aangenaam vertoeven, zelfs op warme zomerse dagen.

Figuur 2 De visualisatie van de stip op de horizon van het programma biodiversiteit. Tekening door R. Clarijs.

Zoals in bovenstaande “stip op de horizon” terugkomt hebben we op basis van de volgende vier thema's onze ambities geconcretiseerd:

- 1.1 **Bermen**
- 1.2 **Erven**
- 1.3 **Boerenland**
- 1.4 **Kernen**

1.1 Bermen

Ecologisch bermbeheer

In de periode mei – juli 2021 zijn al onze gemeentelijke bermen en sloten geïnterpreteerd. Per berm en sloot is beschreven wat we moeten doen voor een optimale biodiversiteit. Op basis van deze gegevens is het “Plan van aanpak ecologisch berm- en slootbeheer” opgemaakt. Op basis van dit plan beheren we onze 1.398 km bermen en sloten ecologisch.

Als onderdeel van het plan van aanpak heeft in 2024 de eerste monitoring plaatsgevonden. Hieruit bleek dat het aantal soorten was gestegen van 34,9 naar 40,3. Naast een toename van soorten bleek er ook een behoorlijke veranderingen te zijn van soorten.

Het doel is en blijft om het ecologische bermbeheer voor zover mogelijk structureel voort te zetten. De komende jaren zullen we aan de hand van de monitoring de effecten beoordelen en deze ook afzetten tegenover de kosten en de structurele ruimte die we beschikbaar hebben.

Invasieve soorten

Voor de aanpak van Invasieve soorten is er vanuit het programma Biodiversiteit een plan opgesteld en een subsidie aangevraagd bij de provincie Overijssel.

De aanpak invasieve exoten vraagt veel tijd en energie. Inmiddels zien we dat we een aantal locaties definitief “schoon” hebben. Maar ook zijn er een aantal nieuwe locaties bijgekomen. In het algemeen lijkt de omvang zich te stabiliseren en hebben we de ontwikkeling inmiddels beter onder controle.

Het gesubsidieerde project vanuit de provincie ronden we eind 2025 af. Het doel is uiteraard om de ongewenste soorten blijvend te bestrijden/beheersen. Er wordt een totaalplan opgesteld gericht op alle ongewenste soorten. Door een meer samenhangende en efficiëntere aanpak streven we ernaar om de beheersing van de invasieve exoten op te nemen onder de begroting voor de bestrijding van de Eikenprocessie Rups en Aziatische hoornaar. Begin 2026 worden er op basis van een totaalplan structurele afspraken gemaakt met Gildebor.

1.2 Erven

Vergroening erven

Van oudsher is een erf een plek met veel verschillende natuurlijke elementen op een relatief klein gebied. Naast een ruime tuin worden er van oudsher eigen fruit en groente verbouwd en zijn er vaak natuurlijke elementen zoals bijvoorbeeld een poel, takkenril of bloemenweide. Door al deze verschillende elementen kennen erven een hoge biodiversiteit en zijn ze een verbindende en voedselrijke schakel in de omgeving. Door de stichting Hofvogels is het project “natuurerf opmaat voor Biodiversiteit” uitgevoerd. Daarnaast zijn er ook via o.a. de buurtprojecten Stokkum, Markelokaal en Elsenerbroek veel erven vergroend.

Ook de projecten “Meerbomen.nu” en “boomdeeldagen” hebben bijgedragen aan de vergroening van erven. Veel erfeigenaren hebben via deze regelingen op en rondom erven veel bomen geplant.

Het totale aantal deelnemers aan de erf- en bomenprojecten is uitgekomen op ruim 300 en in totaliteit zijn er ongeveer 45.000 stuks bomen en bosplantsoen aangeplant. Daarmee hebben we de doelstelling van 250 erven vergroenen en 35.000 bomen extra bij ruimschoots gehaald. Voor erfeigenaren is informatie over het biodivers inrichten van erven blijvend beschikbaar via de Stichting Hofvogels en Stichting Steenbreek. Bij “rood voor rood” aanvragen en/of andere bouwactiviteiten wordt een beplantingsplan gevraagd met aandacht voor de biodiversiteit. Voor ondersteuning en advies is de erfcoach beschikbaar en een landschapscoordinator vanuit Landschap Overijssel.

1.3 Boerenland

Ongeveer 60% van de totale oppervlakte van onze gemeente is in gebruik als “boerenland”. Aan de hand van de regelingen “bloemrijke akkerranden” en “kruidenrijk grasland” hebben vanuit het programma KleurRijkLeven grondeigenaren gestimuleerd om de biodiversiteit te vergroten. Het areaal natuurlijk grasland is sinds 2020 (97 hectare) verdubbeld en lag in 2024 op 212 hectare. Daarnaast is er door de stichting Weidevogels Hof van Twente gewerkt aan de aanleg van “plasdras” plekken in de gebieden Markelo-Noord, Stokkumervlier/Herikervlier en Elsenerbroek

Bloemrijke akkerranden

Sinds 2020 hebben we vanuit het programma biodiversiteit de aanleg van bloemrijke akkerranden gestimuleerd. De afgelopen jaren is er een vaste groep agrariërs en particuliere grondeigenaren ontstaan waardoor we jaarlijks van ongeveer 55 a 60 kilometer aan b(l)oeiende akkerranden kunnen genieten. Naast het kunnen genieten door inwoners en recreanten bieden de akkerranden voedsel en veiligheid voor insecten en vogels.

Inmiddels zijn er meerdere gemeenten die ook een regeling akkerranden hebben en/of ontwikkelen. Binnen het samenwerkingsverband Zuidoost Twente (ZOT) wordt gewerkt aan een structurele regeling. Uitgangspunt is om de regeling onder de ZOT agenda voor de komende jaren voort te zetten door het vormen van een gebiedsfonds via crowdfunding. Voor het vullen van het gebiedsfonds is in 2025 een pilot gestart samen met de gemeenten Haaksbergen en Enschede. Inmiddels hebben drie bedrijven een bijdrage toegezegd. Voor de borging en doorontwikkeling van het realiseren van bloemrijke akkerranden in Hof van Twente stellen we vanuit de beschikbare thema notities € 120.000 beschikbaar.

Kruidenrijk grasland

In de jaren 2023, 2024 en 2025 hebben we vanuit het programma Biodiversiteit deelgenomen aan de crowdfundingactie 1001 Kruidenrijk Grasland. Een actie van Urgenda en LTO Nederland. Deelnemers aan deze actie krijgen een korting van € 150 per hectare op het zaaizaad. Door dit project is er onze gemeente inmiddels 236 hectare kruidenrijk grasland bij gekomen. Daarmee is ten minste 94.400 kg kunstmest bespaard en 188.800 kg CO2!

Kruidenrijk grasland verbetert ook de bodem door een diepere beworteling, verhoogde organische stof en stikstofbinding, en een betere structuur. Uit de door Urgenda gehouden enquêtes in 2023 en 2024 blijkt dat deelnemers zeer enthousiast zijn en ze in de meeste gevallen ook kiezen voor kruidenrijk grasland zonder korting. Gemiddeld besparen melkveehouders 80% kunstmest op hun kruidenrijke percelen, en hebben ze een kwart van hun areaal met kruidenrijk grasland ingericht!

Ook het stimuleren van de aanleg van kruidenrijk grasland wordt als thema opgepakt binnen Zuidoost Twente. Naast de bijdragen vanuit de gemeenten wordt er ook een bijdragen vanuit de provincie verwacht. Voor de borging en doorontwikkeling van het realiseren van kruidenrijke grasland in Hof van Twente stellen we vanuit de beschikbare thema notities € 30.000 beschikbaar.

Weidevogels

In 2022 is er door de Stichting weidevogels Hof van Twente een plan uitgewerkt om samen met de ongeveer 40 vrijwilligers te werken aan het beter opsporen en beschermen van weidevogels. Het samen met agrariërs realiseren van een drietal “plas-dras” gebieden was daarbij een belangrijk onderdeel. Vanuit het programma Biodiversiteit hebben we het plan omarmd en cofinanciering ingezet.

In de gebieden Markelo-Noord, Stokkumervlier/Herikervlier en Elsenerbroek is de samenwerking met grondeigenaren verder versterkt en zijn de “plas-dras” gebieden gerealiseerd. Door de inzet van de stichting en de betrokken vrijwilligers is er in onze gemeente een structurele inzet gericht op het beschermen van de weidevogels. Weidevogels zijn een uitstekende indicator voor de biodiversiteit van een agrarisch landschap, omdat hun aanwezigheid en populatieaantallen direct afhankelijk zijn van de kwaliteit van het leefgebied, zoals de aanwezigheid van kruidenrijk grasland, vochtige bodems, insecten en wormen.

1.4 Kernen

Mede gefinancierd vanuit de provincie Overijssel hebben we in onze kernen “Natuur voor Elkaar” plannen uitgevoerd. Aangejaagd en gecoördineerd vanuit de Groene Loper Hof van Twente zijn er bijeenkomsten georganiseerd en diverse projecten in straten en wijken uitgevoerd. Belangrijk uitgangspunt was dat het plannen waren in samenwerking met inwoners. Plannen van en voor inwoners, waardoor deze aansloten op de specifieke wensen en mogelijkheden in de betreffende omgeving.

De aandacht voor biodiversiteit in de kernen zal voortgezet worden via het “Programma voor klimaatadaptatie, biodiversiteit, riolering en water 2025-2029”. Onder dit programma wordt de huidige werkgroep Groen en Klimaat voortgezet en zijn er vanuit meekoppelingen middelen beschikbaar voor maatregelen om de biodiversiteit blijvend te versterken.

Samenvattend:

Thema	Gerealiseerd	Voortgang en borging
Bermen	 Gemeente breed worden onze bermen ecologisch beheerd	Het ecologische beheren van onze bermen en sloten is sinds 2021 ingevoerd. Er zijn 50 representatieve bermvlakken van 100 meter geselecteerd waar een inventarisatie van soorten wordt bijgehouden. De komende jaren zullen we aan de hand van de monitoring de effecten beoordelen en deze ook afzetten tegenover de kosten en de structurele ruimte die we beschikbaar hebben.
Erven	 Ruim 300 erfeigenaren door aanplant en herinrichting een impuls gegeven aan de biodiversiteit. Via diverse publicaties is kennis verspreid en zijn inwoners geïnspireerd.	Via de sites van de Stichting Hofvogels en Stichting Steenbreek wordt kennis gedeeld voor het "groen" inrichten van erven. Bij erfinrichting en bouw/verbouw worden beplantingsplannen gevraagd met aandacht voor het versterken van de biodiversiteit. Dit wordt verankert in ons KGO beleid en Integrale aanpak Toekomstgerichte Erven Voor individuele begeleiding en keuzes is een erfcoach en/of landschapscöördinator beschikbaar.
Boerenland	 Het areaal natuurlijk grasland en kruidenrijk grasland is verdubbeld. Ongeveer 5% van het areaal grasland is natuurlijk en/of kruidenrijk.	Vervolg via de agenda Zuidoost Twente en programma platteland. Middelen gereserveerd vanuit de thema-notities voor het structureel oppakken vanuit de ZOT uitvoeringsagenda.
Kernen	 Via het programma Natuur voor Elkaar zijn er per kern gemaakt voor vergroening en gerealiseerd. Op 16 scholen is geïnvesteerd in een groen schoolplein.	Vervolg via "Programma voor klimaatadaptatie, biodiversiteit, riolering en water 2025-2029"

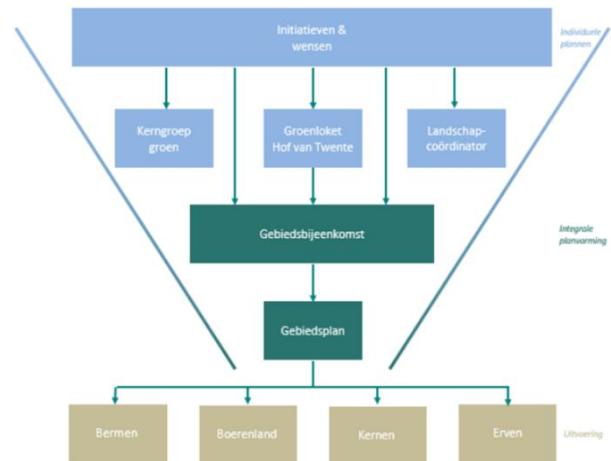

Ambities programma Biodiversiteit gerealiseerd!!

2. Aanpak en uitvoering

Bij de uitvoering van het programma was het integraal werken een belangrijke basis. Projecten en activiteiten zijn georganiseerd en gefaciliteerd door mensen en afdelingen vanuit groen, platte-landsontwikkeling, duurzaamheid, ruimtelijke ontwikkeling en het sociaal domein. Extern is er een kerngroep groen opgezet waarin diverse mensen en organisaties vertegenwoordigd zijn en vanuit eigen expertise en netwerk mee hebben gedaan. En intern hebben we samen met de Groene Loper Hof van Twente een werkgroep Groen en Klimaat gevormd.

Als basis voor de concrete projecten zijn we uitgegaan van een gebiedsgerichte aanpak. Met de nodige aandacht voor monitoring hebben we in totaliteit ruim 20 projecten en pilots uitgevoerd. En het afgelopen jaar is er gewerkt aan het borgen van de aandacht en inzet voor de biodiversiteit in onze gemeente binnen de omgevingsvisie. Als verdieping op onze omgevingsvisie werken we onder andere aan het “programma klimaat-adaptatie, biodiversiteit, riolering en water 2025-2029” en “het programma Platteland”.

2.1 Gebiedsgerichte aanpak

Door een gebiedsgerichte aanpak wordt de effectiviteit van de maatregelen voor flora en fauna groter. Daarnaast wordt ook de betrokkenheid van mensen en ondernemers bij een gebiedsgerichte aanpak groter. Er is lokaal eigenaarschap, er zijn directe belangen, resultaten zijn zichtbaar en direct beleefbaar.

Resultaten:

- Concrete projecten: Markelokaal, Stokkum, zone langs A1, Elsenerbroek en Natuur voor Elkaar plannen in meerdere kernen;

Wat blijven we nog doen

- Met de buurtschappen in gesprek en nagaan of inwoners en/of ondernemers met een gebiedsaanpak aan de slag kunnen en willen met een plan gericht op het versterken van de biodiversiteit.
- Per buurtschap is € 5.000 beschikbaar voor het uitwerken van de plannen en aanschaf van plantmateriaal.
- Leaderprojecten (periode 2023-2029 → o.a. het thema bloeiend) blijven we door de inzet van cofinanciering ondersteunen.

2.2 Monitoring

Het daadwerkelijk meten van de effecten op flora en fauna niveau is complex. In het kader van ons programma is er gewerkt en geëxperimenteerd met een eigen Biodiversiteit App. En daarnaast krijgen we aan de hand van “reguliere tellingen” een goed beeld van de ontwikkelingen. Gegevens zijn te vinden op www.waarnemingen.nl en in bijlage 1.

Als onderdeel van ons bermen beheerplan is in 2021 een vegetatiekartering uitgevoerd in 50 bermvakken. Per bermtype zijn representatieve bermvakken van 100 meter lengte, verspreid over de gemeente Hof van Twente, geïnventariseerd met florastreeplijsten. Deze inventarisatie is uitgevoerd als nulmeting om na enige jaren na herhaling van deze inventarisatie de effecten van het aangepaste ecologisch bermbeheer vast te kunnen stellen.

In 2024 is deze vegetatiekartering voor de eerste keer herhaald. Bij het vergelijken van de resultaten uit 2024 en 2021 bleek het gemiddelde aantal soorten per opname van 34,9 gegroeid te zijn naar 40,3. Belangrijke constatering was daarbij wel dat op veel opnamelocaties het soortenspectrum in de periode 2021 - 2024 sterk is gewijzigd.

Resultaten

- Het ontwikkelen van de app is in gang gezet. Echter na een testperiode kwamen diverse problemen aan de orde die moeilijk oplosbaar bleken. Een doorontwikkeling van de app ging te veel kosten en voegde gelet op de informatie vanuit bijvoorbeeld "waarnemingen.nl" te weinig toe. Door de ontwikkeling van app zijn er wel veel mensen geïnspireerd om aan de slag te gaan met de al bestaande app's, zoals: PlantSnap, Pl@ntNet en Plantifier.
- Via www.waarnemingen.nl hebben we een beeld van de ontwikkeling uitgewerkt, zie bijlage 1. We zien de afgelopen jaren een toename van mensen die waarnemingen melden en ook het aantal soorten laat een stijgende trend zien;
- Het aantal soorten in onze bermen zijn gemiddeld gezien toegenomen.

Wat blijven we doen:

- Ecologische bermbeheer evalueren en het bermbeheerplan op basis van deze evaluatie aanpassen;

2.3 Pilots en projecten

Vooraf het DOEN door concrete pilots en project uit te voeren was een belangrijk onderdeel van het programma. Hierdoor hebben we veel mensen kunnen betrekken bij ons programma. Bij de ontwikkeling van projecten en pilots hebben we zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij provinciale, landelijke en Europese regelingen. Hierdoor is het gelukt om een groot deel van de vanuit de gemeente beschikbaar gestelde middelen als cofinanciering in te zetten. In de Impactgids KleurRijkLeven zijn de diverse projecten in beeld gebracht.

Resultaten:

- In totaal zijn er een 20-tal projecten uitgevoerd of nog in uitvoering. Per project zijn de resultaten in beeld gebracht via de Impactgids. Deze impactgids is te zien via [18 okt '24 Impactgids Kleurrijk Leven 2024](#).

Wat gaan we nog doen:

- De lopende projecten rondom we de komende jaren af (zie tabel).

Projecten Kleurrijk Leven		
Natuurerf: opmaat voor Biodiversiteit	2020-2021	afgerond
Akkerrandenregelingen (6 jaar)	2020-2025	loopt door invulling via ZOT agenda
Regeling Kruidrijk Grasland Hof van Twente	2022-2025	loopt door invulling via ZOT agenda
Langjarig Landschapsbeheer Markelokaal	2020-2026	Zie site Markelokaal
Meer (be)leven op begraafplaatsen (Goor en Delden)	2020-2021	afgerond
Voor de bijen (Diepenheim)	2023-2024	afgerond
Impuls ecologische berm en bermstootbeheer	2020-2026	Loopt door afhankelijk van monitoring en structureel budget
Aanpak Invasieve Soorten (incl app)	2021-2025	Loopt door (afspraken worden gemaakt met Gildebor)
Groene schoolpleinen	2020-2023	afgerond
Groene Loper (incl. Hof nog Groener)	2021-2026	loopt in 2026 nog door
Kunstvereniging Diepenheim Groen en Biodiversiteit	2020-2021	afgerond
Natuur voor elkaar plannen (incl. MMZ en Irenestraat)	2020-2024	afgerond
Vergroening A1 buurtschap Azelo	2021-2026	Wordt in 2026 afgerond
Plan Stokkum	2021-2023	afgerond
Boomdeeldagen 1 - 2 - 3 - 4	2021-2026	afronding in 2026
Meerbomen.nu HvT 1, 2 en 3	2021-2025	afronding in 2026
Weidevogels Hof van Twente	2022-2025	afronding eind 2025
Plan Elsenerbroek	2024-2034	loopt door (meerjarige onderhoud)
Buurtschappen	2025-2027	loopt nog door
Dekzandkopjes	2025-2027	loopt nog door

Kosten verdeeld over thema's:
Projecten Boerenland & Landschap
Projecten Erven
Projecten Bermen
Projecten Kernen

2.4 Biodiversiteit in RO

Een belangrijk doel van het programma was ook om het werken aan biodiversiteit als integraal onderdeel te borgen bij “alles” wat we doen. Door de concrete projecten en de aandacht merken we dat biodiversiteit langzamerhand in ons DNA is gaan zitten. Het programma KleurRijkLeven heeft bijgedragen aan een meer integrale aanpak als gemeente, doordat we bij de diverse projecten de samenwerking tussen de verschillende teams hebben aangewakkerd. Hierdoor zie we inmiddels ook dat het werken aan biodiversiteit meer en meer integraal opgenomen wordt in ons beleid. Zo is er bijvoorbeeld een belangrijke koppeling gelegd met de uitdaging op het gebied van water en klimaat. Er is een visie en ambitieplan uitgewerkt waarbij ook de verbinding is gelegd met Biodiversiteit.

Inmiddels ligt onze omgevingsvisie ter inzage. Onder de kop “Duurzaam Hof van Twente” heeft biodiversiteit een belangrijke plek gekregen, waarbij is opgenomen dat we inzetten op een “biodiverse leefomgeving”.

In de omgevingsvisie is onder andere opgenomen:

Hof van Twente zet in op het vergroten van de biodiversiteit. De soortenrijkdom gaat achteruit, dus is het (zeker in onze fraaie gemeente Hof van Twente) van belang om in te zetten op behoud en vergroting van de biodiversiteit. Samen met onze inwoners en (agrarische)ondernemers willen we binnen de gemeente de achteruitgang van de biodiversiteit stoppen en streven we zelfs naar het vergroten van de biodiversiteit.

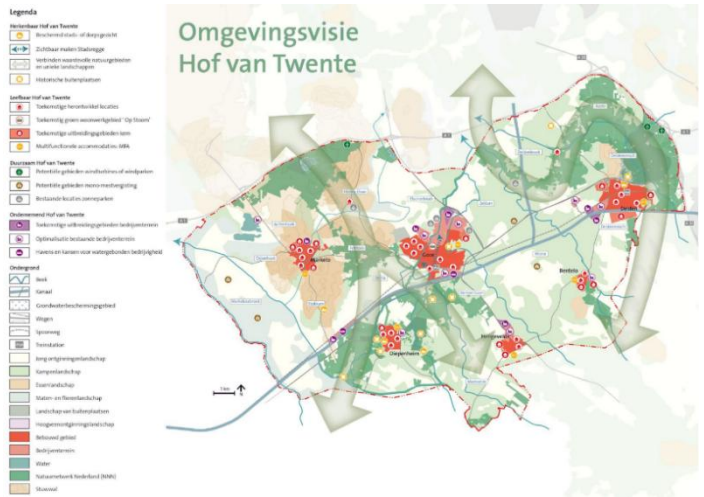
Dit doen we onder andere door zorg te dragen voor groene erven, ecologisch bermbeheer, bloeiende akkerranden, en groene schoolpleinen, en deze vast onderdeel van onze leefomgeving te maken. Bij nieuwe ontwikkelingen in de buitenruimte nemen we biodiversiteit dus altijd mee.

Resultaten:

- Doordat diverse teams zijn betrokken bij de projecten heeft KleurRijkLeven bijgedragen aan het integraal werken.
- Biodiversiteit heeft een belangrijke plek gekregen in onze omgevingsvisie.
- Er is een visie en ambitie gericht op klimaatadaptatie & biodiversiteit uitgewerkt.

Wat gaan we nog doen:

- De uitgewerkte ambitie in onze omgevingsvisie rondom Biodiversiteit terug laten komen en/of vertalen in het omgevingsplan
- Behouden en versterken biodiversiteit als thema opnemen onder het “programma klimaatadaptatie, biodiversiteit, riolering en water 2025-2029”
- Behouden en versterken biodiversiteit als thema opnemen onder het “programma Platteland”.
- We behouden de werkgroep “Groen & Klimaat” waardoor we de integrale aanpak en de aandacht voor biodiversiteit vanuit de omgevingsvisie naar het omgevingsplan borgen.

3. Organisatie en Partners

Om qua biodiversiteit echte stappen voorwaarts te zetten was en is het samenwerken met inwoners en ondernemers een randvoorwaarde. Als gemeente kunnen we stappen zetten door het vergroenen van de openbare ruimte en bijvoorbeeld het ecologische beheer van onze bermen, maar de echte meters maken we als inwoners en ondernemers mee gaan doen en mee blijven doen. Via nieuwsbrieven, twee keer een krant als bijlage in het Hofweekblad, een projecten boekje, een impact magazine en diverse bijeenkomsten is er gewerkt aan bewustwording, kennisdeling en inspireren. Daarnaast hebben we gewerkt met de Kerngroep Groen & Klimaat, de werkgroep Groen & Klimaat en de stuurgroep Biodiversiteit

Kerngroep Groen & Klimaat

Binnen het programma hebben we de Kerngroep Groen opgezet om als aanjaaggroep en soms als uitvoeringsorganisatie te functioneren. De kerngroep is gestart als kerngroep Groen en is doorontwikkeld tot de kerngroep Groen & Klimaat en bestond uit vertegenwoordigers van diverse groene organisatie en partners in onze gemeente. De kerngroep is betrokken geweest bij de opzet van het programma en daarnaast zijn enkele organisatie ook direct betrokken geweest bij de uitvoering van projecten. De kerngroep heeft ook meegewerkt aan de nieuwsbrieven, de samenstelling van de kranten/magazine en het organiseren van de diverse activiteiten. En daarnaast hebben de communicatiekanalen van de verschillende partners in de groep een bijdrage geleverd aan de communicatiestrategie.

Groene Loper
Stichting Stadslandbouw
Kunstvereniging IJW vechtstromen
Markelokaalijng Diepenheim
Landschap Overijssel
Auw Hofkracht
Hofvogels

Werkgroep Groen & Klimaat

Voor de coördinatie van het programma zijn we gestart met de werkgroep groen bestaande uit een ambtelijke vertegenwoordiging vanuit groenbeheer en plattelandsontwikkeling aangevuld met de coördinator van de Groene Loper Hof van Twente. Ook voor de werkgroep is de keuze gemaakt om de verbinding met klimaat te concretiseren en zijn medewerkers van duurzaamheid en Riolerings en Waterbeheer aangehaakt.

Stuurgroep Biodiversiteit

Voor de bewaking van de voortgang van het programma en onder andere ook voor de goedkeuring en keuze van projecten is een stuurgroep gevormd. De stuurgroep bestond uit twee wethouders (plattelandsontwikkeling en Ruimtelijk Ontwikkeling) en de teamleider Ruimte en Economie.

Groene Loper & Hof nog Groener

Belangrijk bij de ontwikkeling en uitvoering van het programma was de Groene Loper Hof van Twente. Als gemeente zijn we één van de 8 gemeenten die meedoen onder de vlag Groene Loper Overijssel. Het doel van de Groene Lopers is om zoveel mogelijk mensen te betrekken bij natuur, landschap en biodiversiteit. Dit doen ze door mensen met ideeën te ondersteunen en aan elkaar te verbinden. Het idee daarachter is dat mensen die een actieve rol hebben bij het 'groen' in hun directe omgeving, zorgzamer omgaan met natuur en landschap. Belangrijk is de inzet van de "kartrekker of coördinator" vanuit de Groene Loper. De afgelopen jaren hebben we als Groene Loper Hof van Twente een vaste trekker gehad die inmiddels veel bekendheid heeft bij inwoners en instanties.

De afgelopen jaren is er vanuit de Groene Loper Hof van Twente een verbinding gelegd met de Reggetuin in Goor en de Stichting Stadslandbouw. De Reggetuin is als een soort "thuisbasis" ontwikkeld voor de Groene Loper. Er zijn inloopspreekuren georganiseerd en diverse andere activiteiten gericht op snoeien en tuinieren.

De Groene Loper Hof van Twente is bij veel projecten binnen het programma betrokken geweest. Met name bij de Natuur voor Elkaar projecten (Kernen) was de rol, bij het betrekken van de inwoners en het van onderop werken, belangrijk. Naast de “reguliere inzet” zijn er vanuit de Groene Lopers ook “jaaracties” georganiseerd. In de “Impactgids KleurRijkLeven” zijn de jaaracties beschreven en in beeld gebracht.

Hof nog Groener

Vanuit de samenwerking met de Bibliotheek Hof van Twente, de Reggetuin, de Groene Loper Hof van Twente en de diverse groene organisatie is de “Hof nog Groener” ontstaan. De “Hof nog Groener” is de verzamelnaam van alle jaarlijkse evenementen. Samen met de Bibliotheek Hof van Twente, de Reggetuin en De Groene Loper Hof van Twente is een evenementenkalender uitgewerkt.

Mooie terugkomende evenementen zijn: Dichten bij de Natuur, de Dag van het Groen en Klimaat en de Groene Helden

Zie: [Jaarkalender Hof nog Groener 2025 - Groene Loper Hof Van Twente](#)

4. Communicatie

Het betrekken van inwoners en ondernemers is essentieel om voor de korte termijn concrete stappen te zetten, maar vooral ook om het blijvend werken aan het behouden en ontwikkelen van de biodiversiteit te borgen. Communicatie speelde daarom een belangrijke rol in ons programma.

In onderstaande tabel hebben we onze doelen beschreven en de activiteiten en middelen die ingezet zijn:

Doel	Doelgroep	Activiteiten/middelen
Bewustwording van het belang van biodiversiteit	Inwoners en ondernemers	- Visie en plan van aanpak voor iederéén beschikbaar - Persberichten - Duurzaamheidskranten 2x
Kennis en ervaring delen	Inwoners en ondernemers	- Duurzaamheidskranten - Projecten boekje en impactgids - Website Groene Loper en Stichting Steenbreek - Activiteiten Hof nog Groener (Dag van het Groen)
Inspireren en motiveren	Inwoners en ondernemers	- Impactgids - Nieuwsbrief KleurRijkLeven - Natuur voor Elkaar per kern - Activiteiten Hof nog Groener (Dichter bij de Natuur en De Groene Helden)
Bewustwording en Kennis meerwaarde akkerranden en kruidenrijke graslanden	Agrariërs en particuliere eigenaren boerenland	- Informatie bijeenkomst mogelijkheden GLB en akkerranden - Nieuwsbrief KleurRijkLeven en nieuwsbrief Buitengebied - Persberichten en informatie delen via de website
Begrip beheer bermen en keuzes inzake groene ruimte	Inwoners en ondernemers	- Plan ecologisch bermbeheer en bermen tabel zichtbaar voor iederéén. - Inloopbijeenkomsten
Stimuleren en faciliteren trekkers en ambassadeurs rollen	“groene” organisaties en de vrijwilligers	- Bijeenkomsten Kerngroep Groen & Klimaat - Faciliteren projecten (meerbomen.nu is een mooi voorbeeld)
Versterken Integraal werken, werk met werk maken en inzetten op meekoppelkansen	Collega's	- Werkgroep overleggen - Delen nieuwsbrieven - Delen informatie via JIP

Vanuit de werkgroep Groen & Klimaat wordt de aandacht voor PR en communicatie volop voortgezet. Als onderdeel van het programma “klimaatadaptatie, biodiversiteit, riolering en water 2025-2029”, het programma platteland en de inzet rondom duurzaamheid wordt een integraal communicatieplan en communicatiecampagne uitgewerkt.

5. Financieel beeld

Door de inzet “reserve Vitens gelden” is vanuit de gemeente € 1 miljoen vrijgemaakt voor het programma biodiversiteit. Uitgangspunt was om het beschikbare budget zoveel mogelijk in te zetten op concrete projecten gericht vergroening en zo beperkt mogelijk in processen. Ook was het doel om de middelen vanuit de gemeente zoveel mogelijk in te zetten als cofinanciering.

In onderstaande tabel is een financieel overzicht opgemaakt.

Programma Biodiversiteit (fcl 6310.5000)	Begroting programma	Realisatie	Financiering	
Onderdelen			Uit het programma	Elders
Kosten proces en loket	€ 168.000	€ 75.774	€ 75.774	€ -
Kosten verdeeld over thema's:				
Projecten Boerenland & Landschap	€ 1.173.000	€ 1.303.957	€ 179.862	€ 1.124.096
Projecten Erven	€ 700.000	€ 664.679	€ 277.484	€ 387.195
Projecten Bermen (incl. sloten&invasieve soorten)	€ 107.500	€ 203.854	€ 143.854	€ 60.000
Projecten Kernen	€ 686.000	€ 880.434	€ 323.027	€ 577.029
				€ -
Totaal	€ 2.834.500	€ 3.128.698	€ 1.000.000	€ 2.128.698
Dekkingspercentage		100%	32%	68%

Opmerkingen:

- Een aantal projecten is nog lopend, deze worden in 2026 en 2027 afgerond. De financiering hiervan is gedekt en opgenomen in bovenstaand overzicht;
- Van de financiering elders komt ongeveer € 900.000 van de provincie Overijssel. Ongeveer € 360.000 ontvangen we rechtstreeks, de overige € 540.000 wordt door projectindieners en uitvoerders ontvangen;
- Ten behoeve van het thema Boerenland is vanuit de themanotitie platteland & agrarische sector € 110.000 ingezet;
- De kosten voor het proces zijn met name ook beperkt gebleven door de eigen inzet en de inzet van vele vrijwilligers.

6. Conclusies en vervolg

Door het programma KleurRijkLeven hebben we als gemeente Hof van Twente het thema Biodiversiteit zeer succesvol op de kaart gezet. Het beschikbaar gestelde budget is vooral geïnvesteerd in lokale projecten die van onderop zijn geïnitieerd en in samenwerking met vele vrijwilligers zijn uitgevoerd. We hebben veel inwoners en ondernemers gefaciliteerd en geïnspireerd om samen te werken aan vergroening. Daarnaast zijn we met ons programma een “voorloper” gemeente geweest en hebben we daardoor vele andere gemeenten geïnspireerd om ook aan de slag te gaan. Veel gemeenten hebben inmiddels ook een regeling met akkerranden en investeren bijvoorbeeld ook in het project “1001ha Kruidenrijk Grasland”. Daarnaast is ons programma KleurRijkLeven veel gedeeld en zichtbaar geworden door bijvoorbeeld onze deelname aan de Roadshow ‘Aan de slag met biodiversiteit’. Een initiatief van IPC Groene Ruimte, Stichting Steenbreek en de Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland.

Mooie resultaten en veel inzet door inwoners en ondernemers, maar zekerheid voor een duurzaam herstel geeft dit helaas niet. Zichtbare bewegingen zijn natuurlijk belangrijk maar een blijvende inzet is noodzakelijk. Nu al abrupt stoppen (ook met financiële inzet) kan betekenen dat inwoners, ondernemers en de groene organisaties hun integrale ‘meedenk en doe- energie’ verliezen. Juist nu er ook op Europees en landelijk niveau meer aandacht is voor biodiversiteit is het zaak de energie vast te houden en niet te verslappen.

Blijvende aandacht is met name in het licht van de voortzetting van natuurprogramma's door de provincie en de toenemende betrokkenheid van maatschappelijke groene organisaties bij het vraagstuk van biodiversiteit cruciaal.

Daarnaast zijn er ook belangrijke inhoudelijk redenen waarom we ons moeten blijven inzetten op dit belangrijke onderwerp:

1. ****Ecologisch Evenwicht****:

Biodiversiteit is essentieel voor het behoud van ecologisch evenwicht. Wanneer verschillende soorten planten, dieren en micro-organismen in een ecosysteem goed gedijen, ontstaat er een gezond evenwicht dat cruciaal is voor de stabiliteit en veerkracht van dat ecosysteem. Door te investeren in het behoud en herstel van biodiversiteit, zorgen we ervoor dat onze lokale ecosystemen gezond blijven en blijven functioneren zoals ze zouden moeten.

2. ****Klimaatadaptatie****:

Biodiversiteit speelt ook een belangrijke rol bij klimaatadaptatie. Diverse planten- en diersoorten hebben verschillende aanpassingsvermogens, waardoor ze beter in staat zijn om zich aan te passen aan veranderende klimaatomstandigheden. Door de biodiversiteit te bevorderen, vergroten we de veerkracht van onze lokale ecosystemen tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme weersomstandigheden en veranderende temperaturen.

3. ****Economische Voordelen****:

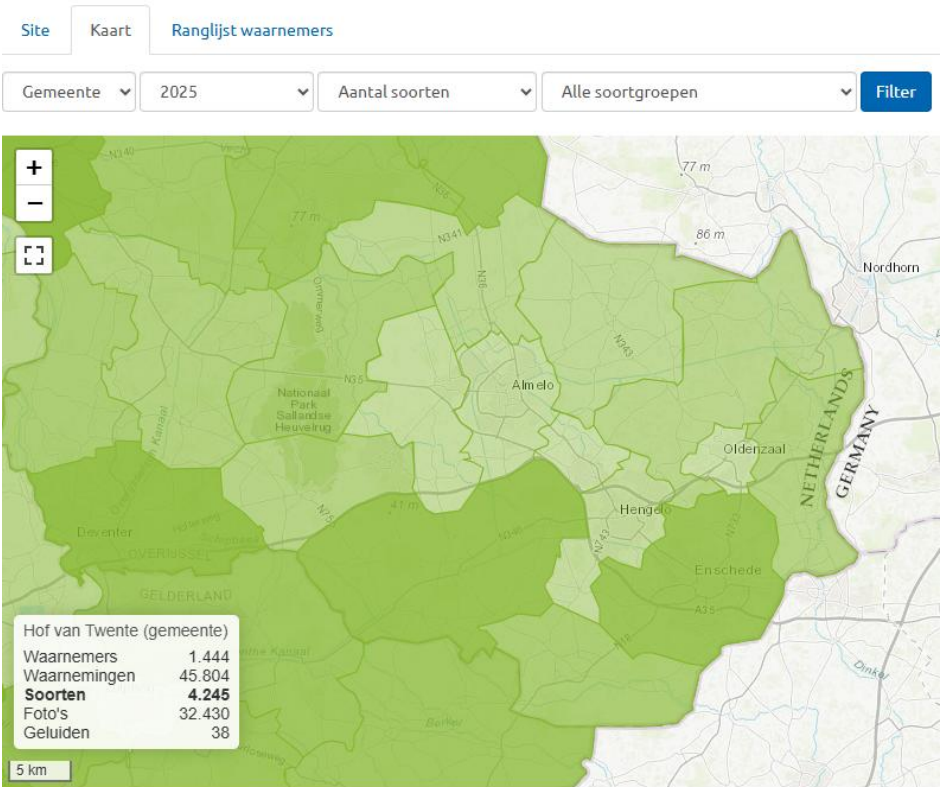
Het behoud en herstel van biodiversiteit kunnen ook economische voordelen met zich meebrengen. Een gezonde biodiversiteit trekt bijvoorbeeld toeristen aan die willen genieten van de natuurlijke schoonheid van onze gemeente. Daarnaast kunnen groene initiatieven rondom biodiversiteit ook leiden tot nieuwe zakelijke kansen, zoals ecotoerisme, duurzame landbouwpraktijken en groene technologieën.

4. ****Volksgezondheid****:

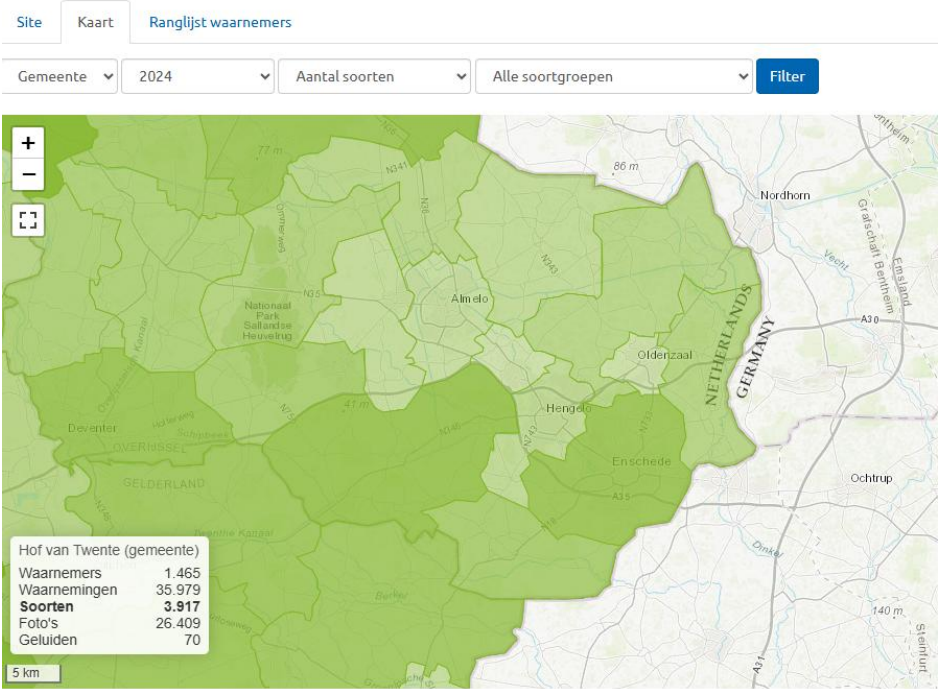
Een gevarieerde en gezonde natuur heeft ook voordelen voor de volksgezondheid. Groene ruimtes dragen bij aan het verminderen van stress, het verbeteren van de luchtkwaliteit en het bevorderen van fysieke activiteit. Door te investeren in biodiversiteit investeren we indirect in de gezondheid en het welzijn van onze inwoners.

Bijlage 1. Informatie Waarnemingen.nl

Statistieken

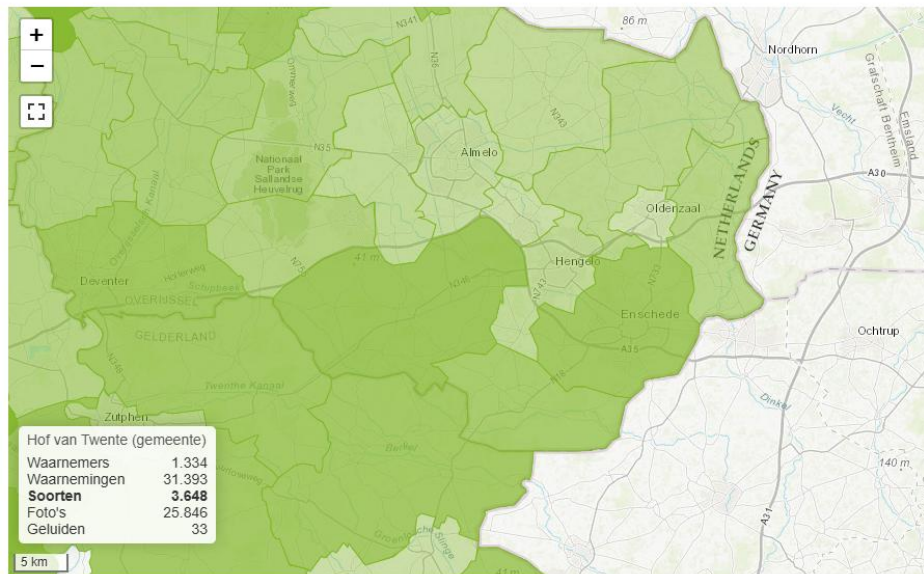
Statistieken

Statistieken

Site Kaart **Ranglijst waarnemers**

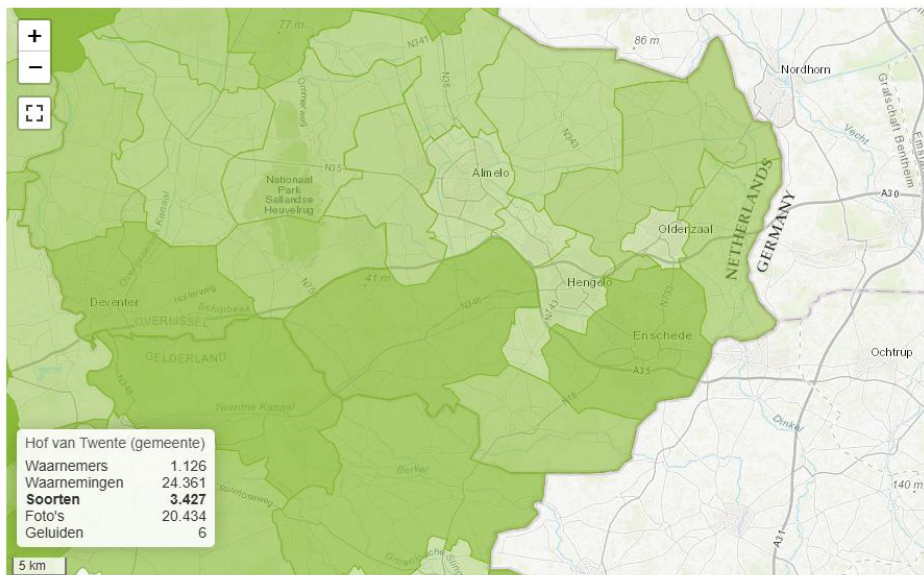
Gemeente 2023 Aantal soorten Alle soortgroepen Filter

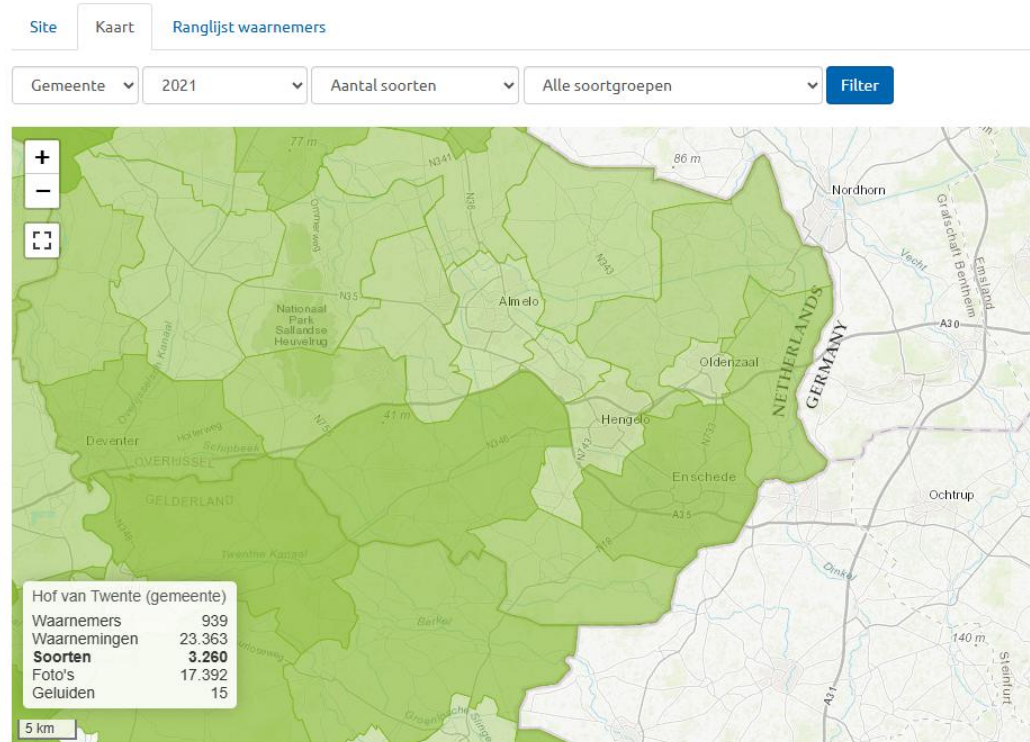
Statistieken

Site Kaart **Ranglijst waarnemers**

Gemeente 2022 Aantal soorten Alle soortgroepen Filter

Statistieken

Gegevens waarnemingen.nl gemeente Hof van Twente

Gegevens van:	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal waarnemers	939	1126	1334	1465	1444
Aantal waarnemingen	23363	24361	31393	35979	45804
Aantal soorten	3260	3427	3648	3917	4245

Hof van Twente (gemeente) Nederland

Details

Waarnemingen

Foto's

Geluiden

Soorten gezien

Ranglijst waarnemers

BioBlitzes

Naam

Locatie

Alle provincies

Filter

Wis filters

☒ Toon geavanceerd

Vanaf

Tot

Naam	Datum	Doel	Soorten gezien	Waarnemingen	Waarnemers	Gebruiker
Hof van Twente (gemeente) 2024	2024	—	3.515	31.646	1.312	—
Hof van Twente (gemeente) 2023	2023	—	3.394	27.782	1.258	—
Hof van Twente (gemeente) 2022	2022	—	3.162	21.238	1.065	—
Hof van Twente 2021	2021	—	3.015	20.877	892	—
Hof van Twente 2020	2020	—	2.993	13.891	480	—
Hof van Twente 2010-2025	2010 - 2025	—	7.611	190.160	4.314	—

Gemeente competitie 2024 » Hof van Twente (gemeente) 2024

2024 Soorten gezien **3.521** Waarnemingen **31.711** Waarnemers **1.313** Transecten **6** Punttellingen **7**

Waarneming toevoegen

Gemeente competitie 2024

Soorten

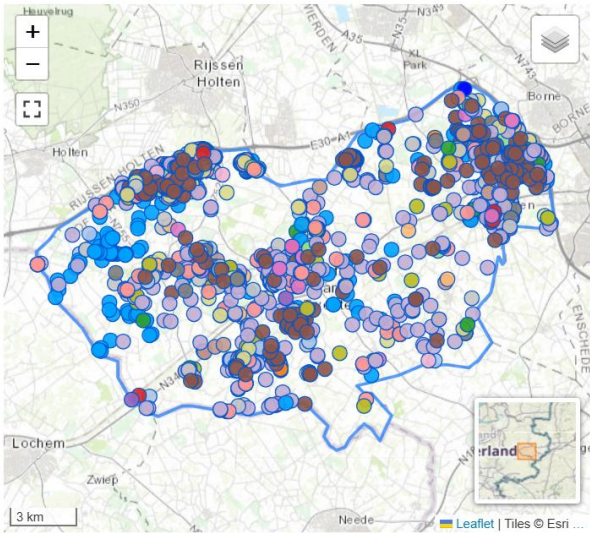
Planten	623
Paddenstoelen	458
Nachtvlinders en micro's	451
Kevers	398
Vliegen en muggen	354

Toon alles

Waarnemingen

Vogels	14.942
Planten	4.394
Paddenstoelen	3.030
Nachtvlinders en micro's	1.242
Kevers	1.141

Toon alles

Gemeentecompetitie 2023 » Hof van Twente (gemeente) 2023

2023 Soorten gezien **3.394** Waarnemingen **27.782** Waarnemers **1.258** Transecten **4** Punttellingen **0**

[Waarneming toevoegen](#)

Deze BioBlitz is afgelopen, maar de uitslag kan nog wijzigingen wanneer oude waarnemingen worden toegevoegd of waarnemingen worden gevalideerd.

Gemeente competitie 2023

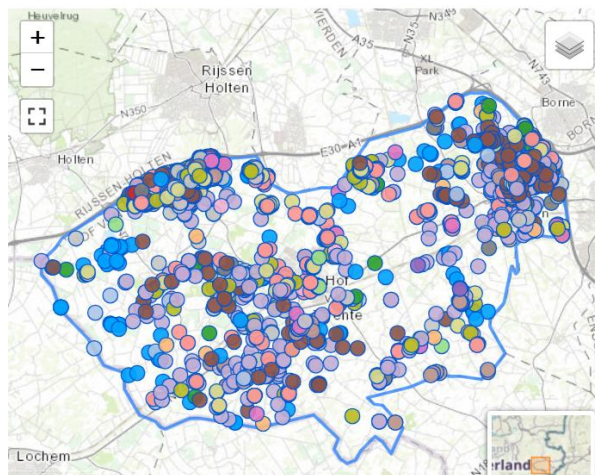
Soorten

Planten	581
Nachtvinders en micro's	509
Paddenstoelen	495
Kevers	366
Vliegen en muggen	259
Toon alles	

Waarnemingen

Vogels	10.658
Planten	4.334
Paddenstoelen	3.599
Nachtvinders en micro's	1.704

NL: Gemeentecompetitie 2022 » Hof van Twente (gemeente) 2022

2022 Soorten gezien **3.162** Waarnemingen **21.238** Waarnemers **1.065** Transecten **3** Punttellingen **0**

[Waarneming toevoegen](#)

Deze BioBlitz is afgelopen, maar de uitslag kan nog wijzigingen wanneer oude waarnemingen worden toegevoegd of waarnemingen worden gevalideerd.

Gemeente competitie 2022

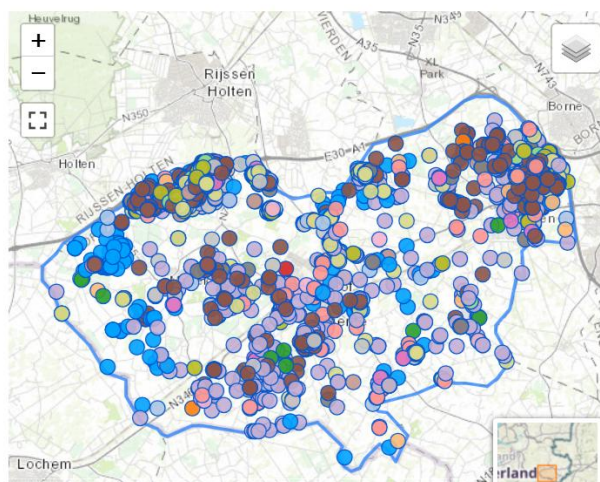
Soorten

Planten	573
Nachtvinders en micro's	508
Paddenstoelen	408
Kevers	307
Vliegen en muggen	232
Toon alles	

Waarnemingen

Vogels	8.063
Planten	3.548
Paddenstoelen	2.740
Nachtvinders en micro's	1.433

NL: Gemeentecompetitie 2021 » Hof van Twente 2021

2021 Soorten gezien **3.015** Waarnemingen **20.877** Waarnemers **892** Transecten **9** Punttellingen **0**

Waarneming toevoegen

Deze BioBlitz is afgelopen, maar de uitslag kan nog wijzigingen wanneer oude waarnemingen worden toegevoegd of waarnemingen worden gevalideerd.

competitie 2021

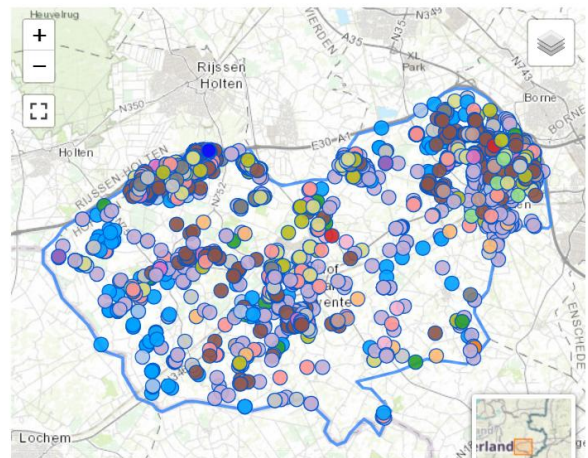
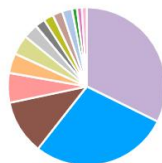
Soorten

Planten	623
Nachtvliners en micro's	469
Paddenstoelen	465
Vliegen en muggen	246
Kevers	231
Toon alles	

Waarnemingen

Planten	6.643
Vogels	5.754
Paddenstoelen	2.377
Nachtvliners en micro's	1.206

NL: Gemeentecompetitie 2020 » Hof van Twente 2020

2020 Soorten gezien **2.993** Waarnemingen **13.891** Waarnemers **480** Transecten **13** Punttellingen **0**

Waarneming toevoegen

Deze BioBlitz is afgelopen, maar de uitslag kan nog wijzigingen wanneer oude waarnemingen worden toegevoegd of waarnemingen worden gevalideerd.

competitie 2020

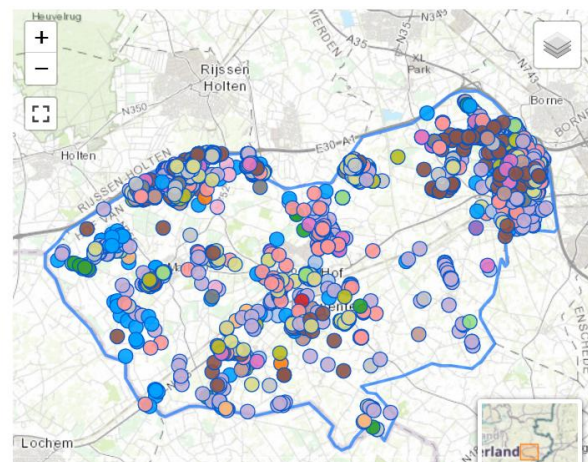
Soorten

Planten	548
Paddenstoelen	383
Nachtvliners en micro's	364
Vliegen en muggen	323
Kevers	275
Toon alles	

Waarnemingen

Vogels	4.166
Planten	2.290
Paddenstoelen	1.374
Nachtvliners en micro's	841

Ruimte & Economie

de Höfte 7, 7471 DK Goor
Postbus 54, 7470 AB Goor
0547 – 85 85 85
info@hofvantwente.nl

